

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
 Egész évre — — 12 kor. | Negyed évre — — 3 kor.
 Fél évre — — 6 | Egyes szám ára — — 24 fill.
 Nyilttér soronként 2 kor.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
 Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
 Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők. Kéziratok nem adnak vissza. Hirdetések árszabály szerint, főbből hirdetésnél árkedvezmény.

A birtokpolitikai javaslat.

A magyarországi földbirtokok területe 49 millió kat. hold. Feldarabolásra alkalmas 11-12 millió kat. hold föld. 700.000 családnak igényét lehet kielégíteni. A munkálatok hosszabb időt igényelnek.

Adama a reformok között, amelyeket a kormány megvalósítani hivatott, legnagyobb az érdeklődés a birtokpolitikai törvényjavaslat iránt, mert ez az emberek százszázalékosan érinti. Ebben a pillanatban pontos képet nem tudunk alkotni a tervbevett intézkedésekről, kétségtelen azonban, hogy oly gyökeres földreform készül, mely a multban kieszt legradikálisabb birtokpolitikai követeléseket is túlhaladja. A 100 holdon aluli birtoktestek valószínűen érintetlenül maradnak, a feldarabolás alapjául tehát a 100 holdon felüli birtokok vehetők tekintetbe. Érdekes most már tudnunk, hogy mily nagy a 100 holdason felüli birtokok területe és mennyi ebben a kategóriában az eldarabolásra alkalmas földterület.

A különböző birtokok területe.

Birtok statisztikánk nagyon tökéletes, mert az 1895. évi felvételre vagyunk utalva, a 23 év óta végbement lényeges változásokat, tehát nem tudjuk megfelelően figyelembe venni. 1885-ben a 100 holdason aluli birtokok területe Magyarországon 22.4 millió katasztrális hold volt, a 100 holdason felüli szabad birtokok területe 11 millió, a 100 holdason felüli kötött birtokok területe pedig 15.5 millió katasztrális hold volt, tehát Magyarország összes földbirtok területe 49 millió katasztrális holdat tett ki.

Mennyit lehet eldarabolni?

A 100 holdason felüli birtokkategóriák összes területe 26.5 millió katasztrális hold. Ez a 26.5 millió hold azonban a maga egészében nem alkalmas eldarabolásra, mert ebből

mindenekelőtt le kell vonni mintegy 11.5 millió katasztrális holdat kitevő erdőseget, azután mintegy 2.3 millió katasztrális hold nemtermő területet, amellyel levonandók a szőlő és kertészeti kultúra alatt álló terület, mely több 100.000 katasztrális holdat tesz ki. Levonva tehát az eldarabolásra nem alkalmas, illetve mezőgazdaságilag nem művelhető területeket, marad körülbelül 11-12 millió katasztrális hold oly terület, amelyet az eldarabolási tervet kombinációba vehet.

100 hold föld a régi tulajdonosé.

Ebből a 11-12 millió katasztrális hold földből körülbelül 7-7.4 millió a szántó és 4-4.6 millió a rét és legelő. Ennyi állana rendelkezésre a feldarabolás céljaira, feltéve, hogy azokat a birtokosokat, akik ezidőszere a 100 holdon felüli területeket bírják, egyszerűen a levegőbe szórják, ami azonban aligha elképzelhető, mert a legradikálisabb reform keresztülvitele esetén is legalább 100 hold föld a régi tulajdonos kezén marad.

8-9 millió eldarabolható földterület.

A régi tulajdonosok száma a magasabb birtokkategóriákban körülbelül 24.000. Ezek egyéni tulajdonjog alapján bírják a földet, ezekhez sorakozik meg az államon kívül a törvényhatóságok, községek, egyházak, alapítványok, pénzügyintézetek stb. mint testületek, illetve mint jogi személyek. Ha eltekintünk ez utóbbi testületektől és jogi személyektől, akkor még mindig számolnunk kell 24.000 régi birtokos igényével és ha ezeknek 100-100 holdat hagynánk is meg, erre a célra is 2.4 millió katasztrális hold föld kell. Maradna tehát 100 hold birtok maximum feltételezésével 8.6, illetve 9.6 millió katasztrális hold feldarabolható terület. Ismételjük, hogy az erdőket egyáltalán nem vettük kombinációba. 8-9 millió katasztrális hold föld felhasználásával is igen nagyszabású birtokpolitikai

reformot lehet végrehajtani, kettővel azonban tisztában kell lenni.

Nem mindenki kaphat 10 holdat.

Egyik az, hogy e területből nem osztható ki 10-10 kat. hold mindazoknak, akik részben mint teljesen vagyontalan, részben mint 10 holdnál kisebb birtokosok igényt tartanak földre. Magyarországon ugyanis 1914-ben a vagyontalan mezei munkások száma mintegy 700.000, a gazdasági cselédeké 500.000, az 5 holdon aluli birtokosoké 1 millió volt. Ha most már az 5-10 holdas kisgazdákat a földosztásnál egyáltalán nem vesszük figyelembe, már az alsóbb kategóriákban található kisgazdák és vagyontalanok száma is meghaladja a 2 milliót. Miután pedig az 5 holdon aluli kisgazdák birtokterülete átlag csak 2.5 hold föld, a 10 holdnyi kiegészítésre 5.5 hold földre volna szükség. Ez 1 millió kisgazdánál 7.5 millió kat. holdra rug és 1 millió vagyontalannál újabb 10 millióra. Eszerint szó sem lehet arról, hogy egyéni igények a rendelkezésre vonható földterületből kielégíthetők volnának. A kormány bizonyára arra gondolhatott, hogy a földreformnál nem az egyéneket, hanem a családokat veszi alapul. Megfelelő adat híján nem tudhatjuk, hogy a földosztásnál figyelembe vehető férfiből hány családot lehet konstruálni. A valóságban többnek, mint 700.000 családnak igénye (10 holdas területi alapon) ki nem elégíthető még abban az esetben sem, ha Magyarország egész háboru előtti területének ura marad.

Szükség van a középbirtokra.

A másik szempont, mely iránt tisztába kell jönni, az, hogy a közép- és nagyüzemű birtokok egyszeri felosztásával a mezőgazdasági termelést súlyos válság elé állítanánk, mert a kulturális szempontból legfejlettebb termelőszervezeteket rombolnánk szét, amelyek a multban a közéletet a leghathatósabban biztosították, kivitelre termeltek és ekként for-

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Vivat Republica!

(1918. november 16.)

Irta: Serestély Béla.

„Republica! Szabadság gyermeke...“
(Petőfi S.)

Négy esztendőn át vérezett az Ember,
 Négy esztendőn át remegett a Föld,
 Ágyuk bömbölő torka orgonázott
 S zsarnok szavára embereket ölt.
 Hol volt az Isten? Látó két szemével,
 Hogy elnézte a testvérgyilkolást?
 Hogy holttestektől lett trágyas a földünk
 S vértől bibor a királyi palást?...

Hogy egy pár álnok bitorló szavára
 Százerek és milliók estek el!
 Ő ezt a szörnyű bünt, mely eltakarja,
 Nincs a világon oly sűrű lepel!
 Meghaltak ők, a dicsőek, a szentek,
 Kik a halálba nótaszóval mentek;

Emlékük szent, vértanuságuk áldott,
 Mely bennünket a rabságból kiváltott.

Ámde kiömlő vértük nem hiában
 Hullott a harcok átkos mezején,
 Mert meg volt irva rég a bibliában,
 Hogy győzni fog a honfiu erény.
 A hősök és a vértanuk sirjából
 Kivirágzott a szabadság virága,
 S a ledöntött trón romjain fölépült
 Szabad magyar nép szent köztársasága.

Föl a szivekkel! Dörögjön az éljen!
 Kik ezt kivívták, áldottak örökké!
 Ezeresztendő Magyarhonnak népe
 Nem lesz zsarnokok játékszere többé!
 Büszke, erős vállunk nem görnyed igából,
 Nem részegszünk többé önvérünk szagától;
 Aki ezt a földet poklok ellen védte,
 Szabad lesz ezentúl Magyarország népe!

Glóriás szép álm; vágya lelkeinknek
 Egy pár óra alatt im valóra váltott.
 Ledobtuk testünkről azt a Nessus-inget,

Amely nemzedékről-nemzedékre szállott.
 Égette testünket, marta lelkeinket,
 Mert idegen zsarnok öltöztetett belé.
 Eldobtuk most poklok mélységes ölébe
 S elértünk egy szebb kor szent küszöbe elé.

... Még nem ült a vész el, mely egünk borítja,
 Sötét, borus felhők fedik még napunkat.
 Szívünket a kétség páncélja szorítja,
 Magyarok! Véreim! Ne hagyjuk magunkat!
 Ki lehet ellenünk, ha velünk az Isten?
 S vigasztalásunkat Ő benne fölleljük,
 S hogyha minden népét szép magyar hazánknak
 Szerető testvérként keblünkre öleljük?!

Miénk már az ország, birtokunkba vettük,
 Mi, kik ezeréve vérünkön szereztük.
 S ha karunk acél lesz, becsületünk márvány,
 Derül még egünkre tündöklő szívárvány.
 Minden joga megvan a sokat szenvedett
 Magyar nemzetnek, hogy szebb jövőt reméljen
 S egy szívvel-lélekkel világgá kiált: „Vivat Republica!...“ Mindörökké éljen!...

rásai voltak a nemzeti vagyonosodásnak. A középirtokra nem azért van szükség, hogy egyik-másik birtokos nagyobb jólétnek örvendjen a többinél, de szükség van rá azért, hogy kultúra legyen.

A földművelésügyi miniszter figyelmébe.

Hisszük, hogy a népkormány mérlegelni fogja, hogy a mezőgazdasági fejlődés és többtermelés érdekében mekkora szükség van a jól berendezett és a haladás vívmányait értékesítő középüzemekre. Különben a középirtokok egyszeri szétosztásáról már csak azért sem lehet szó, mert több millió hold föld feldarabolásának keresztülvitele igen hosszadalmas munka. Csalódnia fognak, akik azt hiszik, hogy ezt a munkát egy esztendő alatt végrehajtani lehetséges, hogy csak az a kérdés, hogy az átmeneti idő alatt ki lesz hajlandó befektetésekre az eldarabolásra ítélt birtokokon és kik fogják azok földjét megművelni, mikor mindenkinek az lesz a vágya, törekvése, hogy a maga földjét művelje.

A kisgazdák egymásközt, például szövetségi alapon még csak egyesülhetnek bizonyos nagyobb földmunkák kölcsönös végrehajtására, de a középüzem nem fog kapni munkást sem, aki arra szegődjék, hogy más szolgáljon, amikor saját szegénységét szolgálhatja. Figyelembe ajánljuk e szempontokat most, az utolsó órában, nehogy jászándéku cselekvési vágyból oly állapotok keletkezzenek, amelyek mezőgazdaságunknak oly annyira szükséges termelőképességét hosszú időre megbéníthatja.

Segítsünk a hazatérő katonáinkon!

Uj csukaszürkében, katonabanda zenéje mellett indultak el katonáink a világháboruba. Isten ötödik parancsát megszegve ölni embertársait. Szomorúan felbomlott sorokban jött vissza több mint négy év múlva a külsőleg és belsőleg megtört sereg.

Különös helyzet a mi helyzetünk. A világháborút nem mi idéztük elő, de a levét mi isszuk meg. A kiéhezett és lerongyolódott, megtört seregről nekünk kell gondoskodni. Nem azért, mintha mi is hőseknek tartanók a szegény visszatérőket, habár hősieken viselkedtek s állták meg helyüket.

A győzelem hazug legendájában mi sohasem hittünk. Hősiesen viselkedtek, de nem mint hősek jöttek haza a mi katonáink, hanem mint egy vétkes társadalmi rendszer szerencsétlen áldozatai. De nekünk róluk nem mint a világháboru hőseiről, s mint vitéz huszárjainkról s bakáinkról kell gondoskodni, hanem mint a militarizmus szerencsétlen áldozatairól, nem azért, mert ők harcoltak, hanem mert szenvedtek és főleg azért, hogy tovább ne szenvedjenek. Nem az ellenséggel szemben érzett gyűlölet, hanem a szenvedő embertársaink iránt érzett szánalom, az elnyomottak és szenvedők közös szolidaritása készítet a mi szegény „hőseink“, a mi irtózatoss világháborunk szerencsétlen meggyötörtjei iránt fokozott áldozatokra.

Ruhát és élelmet a mi lerongyolódott és éhes katonáinknak, ez a mi legelembb emberi kötelességünk a háboru poklát átjártakkal, a legirtózatoss szenvedést átszenvedettekkel szemben. Azokkal szemben, akik ma ruhátlanul az ötödik rémes tél kinjait élnék át. Az ő sorsukon való könnyítés érdekében még a szegény embereknek is áldozatot kellene hozniok, ha az ő igénybe vételük nélkül nem lehetne másképp a visszatért katonáink bajain enyhíteni. Ezen humánus cél elérésére szervezzük meg a népjóléti bizottságot itt

helyben is, mely hivatva lesz a kellő lépéseket megtenni a bizonyos fórumoknál célunk kivívásáért.

Ingyenes munkaközvetítés a munkanélkülieknek, a hazatért iparosaink helyzetén akként segíteni, hogy anyaghoz juthassanak iparuk megkezdéséhez, mert hiszen kézműiparunk, melyet legjobban sújtott a háboru nyomora, szivettépő nélkülözésekben szenvedett és szenved ma is, mikor anyagihiány miatt tétlenségre van kárhoztatva, mivel oly kevés anyagot kap, ha ugyan kap, hogy azt a hétnél két napján feldolgozza s ezen keresetből kell tengődnie legtöbbször nem kevés számu családjával együtt.

Akiket pedig nem lehet elhelyezni, azokat segítyezni kell mindaddig, mig az alkalom és időjárás munkájukban gátolja.

Róija le mindenki kötelességét, mert hiszen nem engedhetjük, hogy a béke tele, a béke fagya pusztítsa el azok életét, akik megtudtak menekülni a világháboru borzalmaiból, a világháboru veszedelméből.

Mentsük meg szegény katonáinkat a társadalomnak, mert tudjuk, hogy a nyomor rossz tanácsadó. „Ami ma megmenthető, az holnap tén késő lesz.“

T. B.

A szociáldemokrata-párt gyűlése.

A helybeli szociáldemokrata-párt f. hó 28-án este 7 órakor a Kaszinó nagytermében igen szép számu párttag jelenlétében pártgyűlést tartott.

A gyűlés lefolyása meglepő fordulatot idézett elő, eltérően a programmba vett napirendtől.

Ugyanis Hercza János pártelnök román nyelven kifejezésre juttatta ama politikai álláspontját, amelyre román nemzetiségi mivolta készíti. Tekintettel arra, hogy Erdély hovátartozása ügyéről lévén szó, eltérően nemzetközi álláspontjától, román nemzetiségi álláspontot kell foglaljon, így hát ebből kifolyólag politikailag nem érthet egyet a más nemzetiségű elvtársakkal, ellenben szociális elvileg igenis egy a nem román anyanyelvű elvtársakkal. Utóbb ajánlván azt, hogy a szociális program végleges kiküzdésében támogassuk, hiszen tudatában vannak ők annak, hogy lesz szükség a nemzetközi szociáldemokratikus elvekért küzdeni, (csak lesz? Szerk.) amikor reméli is, hogy karöltve küzdünk velük együtt szociális uton. Többek között mondja: ne tétellezzük fel azt róluk, hogy nemzetiségi érdelemtől áthatva nem fognak küzdeni mint román honpolgárok a népet megillető és a már itten megkapott jogért, szabadságért, nemzetiségi egyenjogusultságért, sőt igenis küzdenek mindaddig, mig a nép jogai Wilson elvei szerint nem érvényesülnek. Kéri a nem román nemzetiségű elvtársakat, ne csüggedjenek, ne fogják föl rosszhiszeműen a jelenlegi átalakulás korszakát, amelyre ők mint román nemzetiségű szociálisták nemzeti mivoltuknál fogva kell hogy helyezkedjenek.

Erre Kiss József magyar nyelven a váratlanul jött fordulat miatt meglepődve hangoztatja, hogy mi nemzetközi szociálisták zokon nem vehetjük eme politikai állásfoglalást, hiszen a helyzet természeténél fogva nem az a célunk, sőt nem is volt célunk, hogy egy ily vidéken, ahol a többség román nemzetiségű, velük szemben bármikor is állást foglaljunk. Csúpan arra fektetvén súlyt, hogy az Erdélyre vonatkozó bármilyen alakulatok ne késztesse nek arra, hogy a Wilson pontjait mellőzván álláspontot foglaljanak oly alapon, hogy mi mint esetleg más nemzetiségűek ne érvényesüljünk.

Hiszzen a nemzetközi elv nem ragaszkodhat soha nemzetiségi érzelemhez, mert ha már a jövő így hozza meg, hogy a románajkuak, akik itt többségben vannak csatlakoznak az anyaországához is, a Wilson pontjai alapján egyenlő joguak volnánk minden tekintetben is, így az ittlelvő proletároknak (már t. i. a nemzetközi szociálistáknak. Szerk.) oly mindegy, hogy melyik köztársaság alá is tartoznának, tekintetben vevén a többség döntését ezen a téren. Mik csúpan az eltűnt rendszer igája ellen vagyunk hivatottak küzdeni és remélve, hogy ezt a román ajku elvtársak is átérzik éppugy, ahogy mink átértztük és tette intődtünk a kényszeruralom ellen.

Igy tehát ez alakulatot tudomásul véve, mely barátságos megoldás alapján történt, melyből kifolyólag helyesli elvileg a további együttműködést.

Treuer Sándor német nyelven hangoztatja, hogy mi nemzetközi szociálistáknak szent kötelességünk küzdeni a népjogokért, amely küzdelemnek most az ideje, mert ami a nemzetiségi kérdést illeti ugyis idővel összeolvad Európa, amely végkép meghozza az egyéni boldogságot.

Ezután Kovács József szólalt föl, hangoztatván, hogy a mai gyűlésünk programja ugyan nem ez volt, de már hogy ez került napirendre, tehát ne csüggedjenek az elvtársak, sőt lelkesedjenek a szociális eszmékért, amely hivatott kiküzdni a népek teljes boldogulását. Ugyanis hangoztatja többek között azt, hogy megjött már az az idő, amikor az általános titkos választójog a nőkre is kiterjedt, amely megadta minden tekintetbeni jogegyenlőséget az eddig jogtól megfosztott nőknek is, tehát karöltve kell továbbra küzdenünk teljes ambicióval nemi különbség nélkül is.

Végül Hercza János román nyelven, Kiss József magyar nyelven, Treuer Sándor német nyelven a gyűlést bezárják, amely teljesen rendben széjjel oszlott. —ss.

NAPI HIREK.

— **Uj kormánybiztos Hunyadvármegyében.** A népkormány Pogány Béla kormánybiztos felmentésével Szentiványi Lajos vármegyei másodfőjegyzőt nevezte ki Hunyadvármegye főispánjává és kormánybiztosává. Az uj kormánybiztos f. hó 22-én vette át hivatalát.

— **Halálozás.** Dr. Szarvas Izsó hátszegi ügyvéd, a „Hátszegi Közlöny“ szerkesztője f. hó 19-én spanyol-nátha következtében meghalt. Az elhunyt a hátszegi társadalomnak rokonszenves tagja volt, aki mint ügyvéd éppugy, mint lapszerkesztő hivatásának mrgaslatán állott. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

— **A köztársaság és a postai érték-cikkek.** A kereskedelemügyi miniszter értesítette a postahivatalokat, hogy a király arcképével készült 10, 15, 20, 25 filléres, továbbá a királyné arcképével készült 40 és 50 filléres postabélyegeknak az államnyomdánál készült felgyártmányai addig, mig a készlet tart, „Köztársaság“ felülnyomással bocsáttatnak forgalomba. E bélyegek készletének elfogytával ugy az aratókat, mint a parlamentet ábrázoló rajzzal készült postabélyegek hasonlóképp „Köztársaság“ felülnyomással fognak forgalomba hozatni. Az összes postabélyegek és érték-cikkek a jövőben magyar korona nélkül „Magyar posta“ felirással készülnek, a készletben levő postabélyegek egyelőre akadály nélkül felhasználandók.

— **A dévai Radikális Párt gyűlése.** M. hó 17-én, vasárnap d. u. 4 órakor az Országos Radikális Párt dévai fiókja a Fehér Kereszt éttermében gyűlést tartott. Szeles Henrik pártelnök bejelentette a pártalakulást és informálta a megjelenteket a párt programjáról. Dr. Horváth Dezső titkár ismertette a párt programpontjait. Ezután Szoboszlai Samu alelnök fejtegette a szervezett és szervezetlen munkások helyzetét és felhívta őket a pártba való belépésre. Mallász József úgy a maga, mint azoknak a nevében szólalt fel, akik már régóta hívei a radikálizmus elveinek, de nem léphettek be a pártba, azért, mert ez nem volt Déván megalakulva. Bejelenti a pártba való belépését. A gyűlés végével Szeles Henrik felolvasta a megalakult párt 20 tagjának névsorát, majd a gyűlés végén tömegesen jelentkeztek a pártba való belépésre.

— **A vadászati szenvedély megrendszabályozása.** A nagy vad által okozott mezőgazdasági károk megtérítése tárgyában a következő rendelet jelent meg: A nagy vad, medve, vaddisznó, szarvas és dämadvad által a mezőgazdaságban okozott károkért a szomszédos, illetve a mezőgazdasági birtokhoz legközelebb fekvő, önálló vadászterület jellegével bíró erdőbirtok vadászati jogának tulajdonosa vagy bérlője kártérítéssel tartozik. Amennyiben a mezőgazdasági birtok érdekességében több ilyen erdőbirtok fekszik, a kártérítés kötelezettsége ezekre az összes erdőbirtokokra arányosan fennáll.

— **Uj rendelet az állami iskolák oktatási nyelvére vonatkozólag.** Hunyadvármegye tanfelügyelőjétől vettük a következő sorokat: Vallás- és közoktatásügyi miniszter nagyfontosságú rendeletet adott ki az iskolák oktatási nyelvére vonatkozólag. Eszerint az állami kiseddóvódákban és elemi iskolákban a tanításnak a tanulók többségének anyanyelvén kell történnie. A magyar nyelv mint külön tantárgy az elemi iskolák I.—II. osztályában, t. i. ott, ahol az iskola nem magyar anyanyelvű, nem tanítandó. A vallásoktatás a tanulók anyanyelvén intézhető. E rendeletről a tanfelügyelő ez uton óhajtja az iskolákat értesíteni.

— **Uj lap.** Petrozsényben „Zsilvölgye“ címmel sepsikőröspataki Kiss Károly szerkesztésében november 23-án egy szocialista közársági új lap indult meg. A lapot a Hirschféle villanyerőre berendezett könyvnyomdában nyomják.

— **A magyar hadifoglyok hazaszállítása.** A magyar kormány erélyes akcióba kezdett, hogy a még mindig hadifogságban sýnylőddő véreinket hazaszállítsa, vagy legalább is elviselhetővé tegye helyzetüket mindaddig, míg a vasuti szállítás a zavaros viszonyok megváltozásával megkezdődhet. A hadifoglyok ügyét Dióssy tábornok vezetésével külön szakosztály intézi. A kormány első teendője, hogy jegyzéket intéz mindazokhoz az államokhoz, amelyek területén magyar hadifoglyok élnek és kérni fogja, hogy a hadifoglyok és hozzátartozóik legalább nyomtatott levelezőlapok útján érintkezhessenek, kérni fogják továbbá, hogy a hazaszállításhoz minden módon könnyítsék meg a hadifoglyok életmódját. Ezenkívül kérni fogja a kormány, hogy hadifoglyokat gyámolító bizottságokat küldjön minden országba. Különösen nagy gondot okoz a kormánynak az Oroszországban és Szibériában rekedt 400.000 hadifogoly hazaszállítása, mert egyrészt az orosz vasut rendkívül leromlott, másrészt pedig a cseh-szlovák csapatok minden uton-módon igyekeznek meggátolni a hadifoglyok hazaszállítást. A kormány ezért lépéseket tett a prágai kormánynál,

Kramarz dr. miniszterelnök kedvező választ is adott, de kijelentette, hogy biztos sikert nem ígérhet, mert a prágai kormánynak nincs befolyása a Szibériában harcoló cseh-szlovák csapatokra. A kormány elhatározta, hogy külön futárt küld az Oroszországban élő hadifoglyokhoz és ezért felkéri a hadifoglyok hozzátertozóit, hogy lehetőleg levelezőlapon jelöljék meg a fogoly nevét, a fogolytábor és legfeljebb tíz szóból álló üzenetet küldjenek. A levelezőlapokat, amelyre a feladó címét is rá kell írni, a hadügyminiszterium hadifogoly osztályához (III. em. 42.) kell címezni. Hasonló akciót tervez később a kormány az Olaszországban, Franciaországban és Angliában tartózkodó foglyokhoz is.

— **Németek — Szászvároson.** A Romániából elvonuló német csapatok egyrésze városunkon keresztül megy át s így — amíg az átvonulás tart — városunkban állandóan lesznek német katonák. Florea Gyula h. rendőrkapitány külön falragaszokban hívta fel a lakosságot, hogy az átvonuló német csapatok katonáival szemben való magatartásával a rendet és békét a legmesszebb menő mértékben fentartsa.

— **Katonai hírek.** A tényleges tisztek illetékei. Azokat a tényleges áltományu vagy a háboru tartamára ténylegesített tiszteket, akik jelenleg számadótestekhez nem tartoznak vagy akiknek a számadótestük a magyar köztársaság területén kívül van, illetve felszolt, kívánságukra tartózkodási helyükön vagy az ahhoz legközelebb eső póttestnél kell illetékeik tekintetében állományba venni. — Tényleges tisztek polgári ruhában. A hadügyminiszter megengedte, hogy tényleges tisztek szolgálaton kívül és irodai szolgálatban polgári ruhát viseljenek. — A 18—22 éveseket nem szabad polgári munkára fogni. Mint ismeretes, a hadügyminiszter az öt legfiatalabb korosztályt fegyveres szolgálatra kötelezte. Mégis van eset rá, hogy sok munkaadónál ilyen fiatalabb koru munkások dolgoznak, holott nekik katonai szolgálatot kellene teljesíteniök. A kormány legközelebbi rendelet ad ki, amelyben kijelenti, hogy mindazokat a munkaadókat, a kiknél ilyen munkások vagy más alkalmazottak dolgoznak, szigoruan megbüntetik, ha alkalmazottaikat a katonai szolgálat teljesítésétől visszatartják.

— **Megállapították a temetkezési költségeket.** A kolozsvári árvizsgáló bizottság a temetkezési intézetek által üzött uzsoráskodásra való tekintettel, a napokban tartott ülésén vizsgálat alá vette a temetkezési díjakat és azokat a budapestivel egyenlő arányban állapította meg. I. oszt. polgári temetés 750 K, II. oszt. 450 K és III. oszt. 225 K. Amely temetkezési intézeti tulajdonos ennél magasabb árakat kér, kihágást követ el és ezért szigoruan büntetik. Nálunk sem ártana ez irányban intézkedni.

— **Eltörölték a tényleges tisztek házassági kaucióját.** A hadügyminiszter legutóbb kiadott rendeletével megengedte, hogy a tényleges tisztek óvadék letétele nélkül is köthessenek házasságot és csupán azt kívánja, hogy azok a tisztek, akik nőstülni akarnak, írásban kérjenek engedélyt a hadügyminiszteriumtól.

— **Hirdetmény.** Az országos hadigondozó hivatal megkeresése folytán teszem közhírré, hogy a m. kir. államvasutak igazgatósága főleg számviteli irodai munkák elvégzése céljából hajlandó volna részben Budapesten, részben pedig a szegedi leszámítoló hivatalnál mintegy 200 olyan hadirokkantat alkalmazni, akik a számvetési alapműveletekben

jártasak, írni és olvasni tudnak, műveltségük pedig körülbelül oly mérvű, hogy az a négy középiskola elvégzésének megfelel. A négy középiskola elvégzésének okmányyszerű igazolása, amennyiben a fenti előfeltételek fennforognak, nem kívántatik meg. Az alkalmazás egyelőre próbaidőre szólana 3—4 K napidij mellett, néhány havi próbaidő eltelte után azonban azok a hadirokkantak, akik rátermettségüket beigazolják, a segédtszti státusba felvétetnek, itt részükre nyugdíjképesség biztosítottatik és évi illetményük maximálisan 3—4000 K-ig emelkedhetnek. Pályázók jelentkezhetnek a városi tanácsnál, ahol a felvételi feltételek megtekinthetők. Szászváros, 1918. évi november hó 19-én. Dr. Sotir s. k., h. polgármester.

— **A katonai statárium megszüntetése.** Erdély katonai parancsnoka közhírré teszi, hogy a magyar hadügyminiszter ur rendeletileg valamennyi magyar katonai büntetőbíráskodás alá tartozó büncselekményre már elrendelt katonai rögtönítélőbíráskodást megszüntette.

— **Mennyi embert vesztett Magyarország és Ausztria a háboruban.** Egy politikai könyvatos a hivatalos veszteségi lista alapján összeállítást közöl Ausztria és Magyarország tisztí és legénységi veszteségeiről. Kereken 4 millió halottat, sebesültet és beteget mutattak ki a legénységi állományban 1918. május végéig, tehát a piavei csata nélkül. Ebbe a számba a hadifogságban elhalt katonák nincsenek beleértve. Tehát körülbelül a bevonultak harmadrésze meghalt, megsebesült vagy megbetegedett. A halott legénységet eddig 800 ezerre becsülik. A sebesült tisztek száma 70 ezer, amelynek kétharmada tartalékos és népfelkelő.

— **„Antispaniola“** legjobb fertőtlenítő és védőszer a spanyol betegség ellen. Ára 4 K. Kapható Demeter Kornél gyógyszerésznél.

— **Ingyenes munkaközvetítés.** A budapesti hatósági munkaközvetítőnek (VIII. József-utca 33.) és a budapesti 50 közhasznú (ingyenes) munkaközvetítőnek a legutóbbi heti kimutatása szerint foglalkozást kaphat 801 ipari és 69 kereskedelmi alkalmazott (ebből 144 vidékre), foglalkozást keres 785 ipari és 92 kereskedelmi alkalmazott. Iparos tanonc számára, nagyobb résztel teljes ellátással kínálkozik 152 hely, kereskedő tanoncok részére 3 hely. Tanoncnak ajánlkozik 46 fiu és leány. Közelebbi tájékozást adnak: Budapest VIII., József-utca 33. szám alatt.

Figyelmeztetés!

Tisztelettel felkérjük mindazon előfizetőinket, kiknek előfizetése jelen évnegyed megszüntével lejár, hogy azt postafordultával megújítani sziveskedjenek. Ha a lapot továbbra is jártni nem óhajtáná, kérjük ezen számot címünkre visszaküldeni. Hátralékos előfizetőinknek — tekintettel a nagy papirhiányra és drágaságra — lapot egyáltalán nem küldhetünk.

Hazafias tisztelettel:
a „Szászváros és Vidéke“
kiadóhivatala.

A „SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE“ hetilap
előfizetési ára:

Egész évre — — 12 kor.
Fél évre — — — 6 kor.
Negyed évre — — 3 kor.
Egyes szám ára — 24 fill.

HIRDETÉSEK árszabály szerint.
NYILTTÉR soronként 2 kor.

— **Közkegyelmi rendeletet** bocsátott ki a hadügyminiszterium, mely szerint: 1. Katonai bűnvádi eljárás meg nem indítandó, a megindított eljárás pedig abban hagyandó mindazoknál az egyéneknél, akik a szökés büntette, önként eltávozás vétsége a katonai behívóparancs iránti engedetlenség, felségárulás és közcsendháborítás büntettek valamelyike miatt üldözöttek, vagy üldözést várhatnak. 2. Mindazoknak az egyéneknek, akik az első pontban említett bűncselekmény valamelyike miatt katonai bíróságilag jogerősen elítéltek, a büntetés még hátralevő része elengedtetik. 3. A közkegyelmi rendelkezés nem terjed ki ama esetekre, melyben a bűncselekmény a hadiszállítások körüli visszaéléssel vagy a hadiszolgálat alóli kibuvás elősegítésével kapcsolatos. 4. A közkegyelmi rendelkezések közhírré tétele és végrehajtása haladéktalanul megteendő, a szökevényekké nyilvánított egyének felhívandók, hogy leszerelés végett a legközelebbi katonai állomásparancsnokságnál jelentkezzenek.

— **Vonatok érkezése — Szászvárosra.** Brassó felül érkezik reggel fél 5 órakor és d. u. fél 2 órakor személyvonat. Budapest felől érkezik éjjel 12 órakor és d. u. 2 órakor személyvonat. Az eddigi gyorsvonatok járatai bizonytalan időre szünetelnek.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen jó öcsém Biszak György elhalálása alkalmával a temetésen való részvétükkel fájalmunkat enyhíteni szivesek voltak, — úgy szintén a róm. kath. szomszédságnak is — ezuton mondok hálás köszönetet.

Szászváros, 1918. nov. 26.

Biszak Ferenc és családja.

Eladó ház. Nagytimár-utca 7. sz. alatti ház, mely áll 4 szoba, 2 konyha, pince, kamara, 2 disznóól, kert stb.-ből örök áron eladó. Értekezhetni Zsoszán Miklós urnál Berényi-utca 20. szám alatt. 127 1-2

Zongora és különböző **butorok**, u. m. ágyak, diván, székek, tükrök stb. **eladók.** Szászvároson, Sörház-utca 2. sz. emelet. 122 1-

Egy ügyes **elárusítóleány** azonnali alkalmazást nyerhet, teljes ellátás mellett Breckner Mihály szappanüzletében Szászvároson. 123 1-3

Eladó ház. Szászvároson, Romosz-helyi-ut 30. volt Dáné-féle ház (üzlet, korcsma és mézarszéknak kiválóan alkalmas) eladó. Felvilágosítással szolgál Görög József Lozsád. 112 3-3

Stern Manó
vas-, fűszer-, festék- és gyarmatáru kereskedése Szászváros, Piac-tér 12 sz.

Ajánlok: Fűszereket, mindennemű likórt és cognacot, festék- és olajárut, továbbá épületvasalást és háztartási cikkeket minden kivitelben. 72 8-

Napi árak! Gyors és pontos kiszolgálás!

A szászvárosi szállodások, vendéglősök és korcsmárosok italelárusítási részvénytársasága Szászváros.

Alólírott részvénytársaság ezuton teszi közhírré, hogy cégét a dévai kir. törvényszék Cg. 127/2—1918. sz. végzéssel f. év szept. 7-én bejegyezte s így a részvénytársaság e naptól kezdve megkezdte működését.

Az igazgatóság tagjai: vezérigazgató Schärer Dávid, tagok Zerbes Frigyes, Mirovitz Ignác, Tábornszky Dávid, Treuer Sándor, Müller Vilmos, Harsányi Gábor, Fried Eszkeles.

A felügyelő-bizottság tagjai: Stern Manó, Mahler Dávid, Róth József. A társaság alaptőkéje: 100.000 K, 500 drb. à 200 K névértékű részvényben. A társaság időtartama 30 év.

Célja: a szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartüzése körébe eső italok beszerzése és elárusítása által a vendéglői ipar emelése, az ipar és kereskedelem, valamint általában a köztalánosodás érdekeinek előmozdítása. A társaságot a hatóságok és harmadik személyekkel szemben az igazgatóság képviseli. A társaság jelenlegi ügyésze dr. Moldován Szilviusz helybeli ügyvéd.

A részvénytársaság üzleti helyisége és irodája Szászváros, Főtér 2. sz. alatt (a Szászvárosi Takarékpénztár épületében) van. Sür-göncim: Itálrészvény, Szászváros.

Szászváros, 1918. október 25.

„Szászvárosi szállodások, vendéglősök és korcsmárosok italelárusítási Részvénytársaság”
104 6-12 Schärer Dávid, vezérigazgató.

China-vasbor

Elsőrangú minőségű vérképző gyógyszer, vérszegények, lábbadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítőszert. 00000 Ára 6 korona.

Kapható

DEMETER KORNÉL gyógyszerésznél
33 SZÁSZVÁROS 9-

Eladó ház. Piac-tér közelében egy kényelmes lakás, mely áll: 4 szoba, konyha, kamara, csűr, 1 hold kertből és mellékhelyiségekből azonnal eladó. Értekezhetni lehet Felsőmajor utca 3. szám alatt. 125 1-

Schuleri Frigyes

Részvénytársaság * Szászváros.

Eladunk marosmenti, küüllömenti faj-, asztali-, peccenyeborokat, továbbá rumot, liköröket, különböző édesített pálinkákat nagyban és kicsinyben. Szolid árak! :- Pontos és gyors kiszolgálás! :- Telefonszám 9.

Tisztelettel:

Schuleri Frigyes Részvénytársaság
1 Szászváros. 22-26

RÓNA JENŐ, Szászváros fényképészeti műterem (Vásár-utca.)

Tisztelettel értesitem a n. é. városi és megyei közönséget, hogy

fényképészeti műtermemben

a legutányosabb árban, a legszebb kivitelben nemcsak nappal, hanem este is (erre szolgáló villanyfény) felvételeket eszközölök. Kiváratra háznál is teljesítek felvételeket!

Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan eszközölök. — Elvállalok mindennemű fénykép-nagyításokat. Raktáramban kényelmesebb cikkeket olcsó árban kaphatók.

Cégem eddigi jó hírnevére ügyelve arra töreksem, hogy t. megrendelőim és vevőim teljes megelégedését mindenkor kiemeljem.

A n. é. közönség pártfogását kérve, maradtam teljes tisztelettel:

RÓNA JENŐ, fényképész
64 9— Szászváros (Vásár-utca)

Olcsó árak! Felvételek este is!

Pártoljuk a helyi ipart!

Székely János

saját kikészítési
bőr- és szőrmekereskedése
Főtér 2. szám.

Különlegességek:
Valódi Alaska róka, ausztráliai fekete szőrű Wallabisz stb.

HIRSCH IGNÁC

uri és női cipész
Hegy-utca 3. szám.

Nagy József

lakatos és villanyszerelő
Kollegiumi épület.

MOLNÁR JÁNOS

férfi szabó üzlete.
Városháza-tér.

Kiadó.

Benkő Lajosné

uri szabó üzlete
Iskola-tér.

BURGUS ZSIGMOND

okleveles patkoló-kovács
Kasztó-utca 20.

Koncz Lotti

női divat kalap-üzlet
Városháza-tér.

HEMMEN ANDRÁS

borbély- és fodrász-terme
Vásár-tér.

Rosengarten Hermann

uri szabó üzlete
Városház-tér.

PÁRIS ALBERT

épület- és butor-asztalos
Kistimár-utca 4. sz.

Recska István

cukrász, Vásár-tér.

Ajánlja:
saját készítményű izletes süteményeit, cukorkáit és teasüteményeit.

MOJSZE MIKLÓS

férfi szabó üzlete
Varga-utca 2. szám.

Zalányi Berta

női kalap-terme
Sétátér-utca 1. szám.

GAUGER FRIGYES

kovács- és kerékgyártómester
Kovács-utca 3. szám.

Kiadó.